ואימא צוה [צוה] דיום הכפורים דכתיב [1]ויעש כאשר צוה ה' את משה דנין צוה דלפני עשיה מצוה דלפני עשיה ואין דנין צוה דלאחר עשיה מצוה דלפני עשיה ואימא צוה דקרבנות דכתיב [2]ביום צותו את בני ישראל דנין צוה מצוה ואין דנין צותו מצוה ומאי נפקא מינה [א]והתנא דבי רבי ישמעאל [3]ושב הכהן [4]ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן לכפר אלו מעשה יום הכפורים ואימא כפרה דקרבנות מי ידעינן הי כהן מתרמי דבעי ליה פרישה אמרי אלמה לא ניבעי ליה פרישה לכוליה משמרת בית אב דנין דבר שקבוע לו זמן מדבר שקבוע לו זמן לאפוקי קרבנות דכל יומא איתנהו ואימא רגלים דנין דבר שנוהג פעם אחת בשנה מדבר הנוהג פעם אחת בשנה לאפוקי רגלים דלאו פעם אחת בשנה נינהו ואימא רגל אחד וכי תימא לא ידעינן הי מינייהו אי חג המצות הואיל ופתח בו הכתוב תחלה אי חג הסוכות הואיל ומרובה מצותו אלא דנין פרישת שבעה ליום אחד מפרישת שבעה ליום אחד ואין דנין פרישת שבעה לשבעה מפרישת שבעה ליום אחד ואימא שמיני דפרישת שבעה ליום אחד הוא דנין דבר שאין קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ואין דנין דבר שיש קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ולאו קל וחומר הוא השתא דבר שאין קדושה לפניו בעי פרישה דבר שיש קדושה לפניו לא כל שכן אמר רב משרשיא לא הזה כתיב כזה רב אשי אמר מי איכא מידי דעיקר רגל לא בעי פרישה טפל דידיה בעי פרישה ואפילו למאן דאמר שמיני [ב]רגל בפני עצמו הוא הני מילי לענין

פז"ר

ואימא צוה דקרבנות. להצריך כל כהן העובד במקדש פרישה לקרבנות לכיור: **זו היא שיבה וזו היא ביאה.** לדון גזירה שוה זה מזה מה שיבה חולץ וקולה וטח אף ביאה חולץ וקולה וטח: **ואימא כפרה דקרבנות.** כגון קרבנות יחיד דכתיב בהן בכמה מקומות וכפר עליו הכהן: א) **מי ידעינן הי מתרמי.** והלא ע"י פיים היו עובדין כדאמרינן לקמן (דף כב.): הכי גרסינן **אמרי אלמה לא ניבעי פרישה לכולה משמרת בית אב.** אלמה לא בתמיה איך יכול לומר כהן פרישה הרי יש לומר על כל בית אב של משמרת המחולקין לימי שבת לשמש איש יומו שיפרשו כל בית אב שבעת ימים קודם היום הקבוע לו: **דבר הקבוע לו זמן.** יוה"כ מדבר הקבוע לו זמן המלואים שנאמר (שמות מ) ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים וגו' והוא היה שמיני למילואים: **הנוהג פעם אחת בשנה.** מלואים פעם אחת הוא דהוו בשנה: **אי חג המצות.** כלומר יש לך לומר שעל חג המצות נאמר הואיל ופתח בו תחילה בכל מקום או על חג הסוכות הואיל ומרובה מצותו בסוכה ולולב וערבה וניסוך המים: **ליום א'.** בשביל יום שמיני לבדו: **ואימא שמיני.** עצרת: **הזה כתיב.** כאשר עשה ביום הזה: **כזה.** לא הצריך פרישה אלא לדוגמתו:

לענין

ואימא צוה צוה דיוה"כ. וא"ת לישני א"כ כל הני קראי למה לי לוה לעשות לכפר ואין נראה לתרץ דהשתא הדר ביה מדרשא דלעשות ולהכי לריכי תרוייהו דאי מלכפר למודיה ה"א כפרה דקרבנות ואי מלוה למודיה ה"א פרה נמי להכי כתב תרוייהו דהא מ"מ אכתי תיקשי לך לישני הכי דלא הדר ביה מלעשות ועוד אי הדר ביה ה"ל למימר אלא ולקמן (דף ג:) נמי מוכח דלא הדר ביה מלעשות דכי קאמר ריב"ל מתני תרתי קאמר לעשות זה מעשה פרה אלמא דלעולם לא הדר ביה מדרשא דלעשות וי"ל דה"פ מ"מ לא נפקא לן מקרא אלא פרה ויוה"כ אימא לוה זה יוה"כ ואייתר לן לעשות לכפר ונדרוש לעשות זה מעשה פרה לכפר אלו קרבנות דכתיב בהו כמה זימנין לכפר גבי חטאות ואשמות וליכא למימר א"כ לישתוק מלוה ונידרוש פרה מלעשות ויוה"כ וקרבנות מלכפר דהכי הוי סברת המקשה בסמוך דהא ליתא דאי לא כתב לוה הוה דרשינן לכפר לעשות תרוייהו זה יוה"כ כדפריך לעיל אימא כוליה קרא ליוה"כ והשתא פריך שפיר אימא לוה זה יוה"כ לעשות זה פרה לכפר אלו קרבנות ואם תאמר אם כן לא ליכתוב אלא לוה לכפר ועל כרחך נידרוש לוה זה פרה לכפר זה יוה"כ וקרבנות כסברת המקשה בסמוך דפריך ואימא לכפר אלו קרבנות אלמא דמלכפר דריש יוה"כ וקרבנות דאי דרשת לוה זה יוה"כ לכפר אלו קרבנות אבל פרה לא אם כן לוה למה לי מלכפר הוה נפקא לן שפיר יוה"כ וקרבנות וי"ל אי לא הוה כתב אלא לוה לכפר ה"א יוה"כ למודיה דכתיב ביה לוה לכפר ודמי ליה טפי מקרבנות אבל השתא דכתב לעשות ולריכין אנו לרבויי פרה מלעשות אע"ג דלא דמיא כולי האי למלואים א"כ נימא נמי דנרבי מלכפר קרבנות דלאו למעוטי קרבנות אלא לרבויי דלא תימא לעשות לכפר זה יוה"כ ותו לא כדפריך מעיקרא ולהכי כתב לוה לרבות יום הכפורים ואייתרו לעשות לכפר לפרה וקרבנות אי נמי נ"ל לפרש אימא לוה לעשות זה יוה"כ דכתב ביה ויעש וכתיב ביה לוה אבל פרה לא דלא כתב בה לשון עשייה ולכפר זה קרבנות ואיצטריך לעשות כדי למעט פרה דאי לא כתב אלא לוה לכפר ה"א לוה זה פרה ויוה"כ דהי מינייהו מפקת להכי כתב לעשות לאשמועינן דווקא לוה שכתב אצלו עשייה כמו יוה"כ לאפוקי פרה דלא כתב בה עשייה ומשני דנין לוואה שלפני עשייה כו' כלומר אע"ג דלא כתב בפרה לשון עשייה טפי עדיפא למילף מהתם דלוה שלה כתב מקמי עשייה דידה דכתר לוה כתב ויקחו אליך פרה וכל דיני עשייה לאפוקי יוה"כ דדיני עשייתו כתיבא ברישא והדר כתב לוה ותירוץ זה נ"ל יותר מן הראשון וא"ת ולדברי המתרץ דמשני דמדדמי ליה ילפינן למאי איצטריך לוה לעשות לכפר לא הוה לריך למיכתב אלא לוה לכפר ונידרוש לוה זה פרה לכפר זה יוה"כ ואי פרכת אימא לוה זה קרבנות לישני דנין לוה מלוה ואין דנין לותו מלוה יש לומר אי לא כתב אלא לוה לכפר ה"א ע"כ לוה זה יוה"כ כיון דאידי ואידי פרישה לקדושה ולא הוה אמרינן זה פרה דפרישותה לטהרה ולא הוה מצי לשנויי כדשנינן דנין לוואה דלפני עשייה מלוואה דלפני עשייה דאדרבה כיון דבמלואים לא הוי כתב לעשות לא הוה ליה לוואה דלפני עשייה אלא לאחר עשייה כאשר עשה לוה כמו ביוה"כ ויעש כאשר לוה להכי איצטריך לעשות ואי לא כתב אלא לוה לעשות ה"א זה פרה דגמרינן לוה דלפני עשייה מלוה דלפני עשייה לאפוקי יוה"כ דלאחר עשייה ואי לא כתב אלא לעשות לכפר ה"א לכפר זה יוה"כ לעשות זה קרבנות דפרישתו לקדושה אבל פרה לא דבין בפרה ובין בקרבנות לא כתב לעשות אלא מייתורא דרשינן מלעשות לרבות וטפי הוה מסתבר לרבויי קרבנות להכי כתב לוה זה פרה אי נמי ה"א לעשות לכפר כוליה קרא ביוה"כ כדפריך הגמרא לעיל ומיהו יותר נראה לי לומר דהדר ביה מדרשא דלעשות ולא דריש אלא לוה לכפר ומתרלי קושיא טובא שכתבתי ומה שהקשיתי דלא הדר ביה מלעשות לא קשיא דע"כ הדר ביה דמלעשות היכי משמע זה מעשה פרה והא לא כתב כפרה לעשות והא דלא קאמר אלא משום דלא הדר ביה לגמרי אלא ה"ק רבי יוחנן לוה לעשות לדורות כפרה ומלעשות לא דריש מידי אלא משום דאי לא [הוה] כתב לעשות אלא לוה [לא] הוה נפקא לן פרה כמו נמי דכתב לעשות דנפקא לן פרה מדכתב בה לוואה לפני עשייה כמלואים: **הנ"מ** היכא ג)(דאיכא) דדמי ליה. בכמה דוכתי משני הכי ובפ"ק דמנחות (דף ד. ושם) פריך ניגמר עונו דאשם מעון דחטאת ליפסול שלא לשמן וכו' עד והא תנא דבי ר' ישמעאל ושב הכהן ולא משני כי הכא וי"ל דסמיך אועוד ניגמר עונו מעונו דשמיעת קול וכן בפ' המפלת (נדה דף כב: ושם) גבי יולדה דלא משני הכי דסמיך אועוד ניגמר בריאה מבריאה וקשה דביבמות פ' כילד (דף יז:) גבי דנין אחים מאחים משני כי הכא הנ"מ היכא ד)דליכא דדמי ליה אע"ג דהדר פריך ויליף אחוה אחוה מלוט וי"ל דהתם לא שייך למיפרך ועוד [illegible] והדר פריך ויליף מלוט [illegible] בפ"ק דמנחות ובפרק המפלת וכיון דלא הויא הקושיא השניה מעין הראשונה לא שייך למיפרך ועוד: **אימא** כפרה דקרבנות. פירוש דשאר קרבנות נמי ניבעי פרישה אבל אין לפרש דקרבנות דוקא דהא יוה"כ נמי פרישה דקרבנות הוא: **דנין** דבר שאין קדושה לפניו. אע"ג דשבת לפניו הוא לא קחשיב אלא קחשיב י"ט דתלי בב"ד אבל קדושת שבת קביעא וקיימא ואידי ואידי יש קדושת שבת לפניו:

פז"ר

תורה אור

1. וְהָיְתָה זֹּאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: ויקרא טז לד
2. אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם לַייָ בְּמִדְבַּר סִינָי: ויקרא ז לח
3. וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בְּקִירֹת הַבָּיִת: ויקרא יד לט
4. וּבָא הַכֹּהֵן וְרָאָה וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּגַע בַּבָּיִת צָרַעַת מַמְאֶרֶת הוּא בַּבַּיִת טָמֵא הוּא: ויקרא יד מד

* * *

רבינו חננאל

ואימא צואה דיום הכפורים היא, כדכתיב ויעש כאשר צוה ה'. ודחינן דנין צוה דלפני עשיה דכתיב צוה ה' והדר כתיב לעשות, ובפרה נמי כתיב אשר צוה ה' ואחר כך כתיב ויקחו אליך פרה, לאפוקי יום הכפורים דעשיה קמיה צוה כתיבה. ואימא צואה דקרבנות דכתיב ביום צותו את בני ישראל, והדר כתיב להקריב את קרבניהם....

* * *

תום' ישנים

זה פרישתו לקדושה ואחיו הכהנים נוגעים בו וזה פרישתו לטהרה ואין אחיו הכהנים נוגעים בו וטעמא דמטמאין אותו בנגיעתן משום דבגדי אוכלי קודש מדרס לחטאת ואפילו שמרו עצמן על טהרת חטאת ואומר רבינו הזקן יכולים היו חכמים לעשותן כטמאים ויהיה הכירא בטבילתו לצדוקים כיון שהצריכוהו טבילה מחמת שעשאוהו כטמא מת ביום השביעי שלו שצריך הערב שמש וא"ת מ"ש מחגיגה (דף כג.) גבי שפופרת אמרינן שעשאוהו כטמא מת ביום שביעי שלו אע"פ שלא היו מטמאין אותו יכולין לא לבו לעשותו כטמא מת אלא ע"י סמיכת אחיו הכהנים וי"ל דשאני התם כדמפרש דאיכא חשש משום ליגורא דעם הארץ אבל כאן היה מוחזק טהור יותר משאר אחיו הכהנים שלא היו רשאין ליגע בו וא"ת למה לא היו נוגעים בו כל שבעה ימים והא בלא"ה היו מטמאין אותו מפני הזאה שהיו מזין עליו דהא דמוה ומזין עליו טהור הייט כשצריך הזאה מן התורה אבל הכא משטיהור הוא מן התורה הזאה מטמאתו וי"ל שעד הערב לא היה מקבל הזאה לפי שכל היום היה עובד עבודה כדלקמן בפירקין (דף יד:) ואם היו נוגעין בו [illegible]

מסורת הש"ם

א) עירובין נא. יבמות יז: נזיר ה. מכות יג: הוריות ח: מנחות ד. מה: חולין פה. בכורות לב. נדה כב:, ב) סוכה מח. וש"נ, ג) [צ"ל דליכא], ד) [צ"ל דאיכא].

* * *

הגהות מהר"י לנדא

א) רש"י ד"ה מי ידעינן וכו'. נ"ב עי' לקמן דף כו ע"ב ברש"י ד"ה אם רצה להקריב. ועי' מה שנרשם שם על הגליון:

* * *

מוסף רש"י

ושב הכהן ובא הכהן, כלומר ילפינן גזרה שוה משיבה לביאה כמו דהוו תרוייהו שיבה או תרוייהו ביאה (נדה כב:) דאע"ג דלא דמו קראי להדדי, כיון דתרוייהו בביאת כהן משתעי דיינינן כהאי גוונא (יבמות יז: ועי' רש"י ערובין נא. בארוכה).

* * *

תום' ישנים (המשך)

ליגע בו שלא יטמאוהו וי"ל לפי מה שפירך לעיל אתי שפיר וה"פ שלא יטמאו אותו אחיו הכהנים ולא יוכל לעבוד כל אותו היום ופריך בלא זה אינו טמא מחמת הזאתו וא"כ לכל הפחות לאחר הזאה יגעו בו ומשני שלא יטמאו אחיו הכהנים ולפי זה לא הוצרכנו למה שפירש לעיל שלא היו נוגעין בו אחר הזאה מן יכאו ליגע בו קודם הזאה אלא הטעם הוא כמו שפירך בירושלמי שלא יטמאו אחיו הכהנים: בי היכי דתיפוי ליה הכירא. שיהא לעשות הואיליה לשמה: אימא כוליה קרא ביוה"כ הוא דכתיב. ולעשות הוא מורמיה דקרא כלומר לעשות פרישה בשביל יום כפרה וע"כ שייך לע"ה): ואימא לוואה דיוה"כ. אם נפרש דפ"ק ואימא לוואה דיוה"כ ואתא כוליה קרא לענין לפרוש קודם יוה"כ נג"ש דלוה לוה קשה דא"כ לכפר למאי אתא וא"ת שבא לגלות על הג"ש שלא נדונה על פרישת פרה א"כ לשתוק קרא מכולהו לוה ולא לכתוב כ"א לכפר לכך נראה כדברי המפרש ואימא נמי לוואה דיוה"כ שצריך לעשות פרישה אחרי יוה"כ שכתב לוה אחר עשייה ולכפר בא לדרוש פרישה לפני יום הכפורים והפסוק דמיירי בלשון כפרה מוכיח שאין לדרוש שום דבר מאותו פסוק אלא לענין יוה"כ נ"ל מ"מ ודיי פירש דלייתר ליה ולמימר לוואה דקרבנ' ולכפר יתא לדרוש על פרישת יוה"כ לכפר על כפרה דקרבנות והפסוק [illegible] אבל היכא דליכא דדמי ליה

[illegible]

א) נ"ל דהוריות דף ח.